

Nguồn: Baochinphu

Sử dụng Internet đúng đắn

ĐỂ THÚC ĐẨY VĂN HÓA ĐỌC

Nguyễn Quốc Vương

CÓ INTERNET CHƯA HẸN TỰ ĐỘNG CÓ VĂN MINH

Khi tư vấn cho những phụ huynh có con không thích đọc sách, tôi hầu như đều tìm được một mẫu số chung ở họ. Đó là trong gia đình, không gian, thời gian và năng lượng dành cho việc đọc sách rất nhỏ hoặc không có. Trong khi, thời gian, không gian dành cho internet và các thiết bị kỹ thuật số lại rất lớn. Ví dụ: trẻ không có phòng đọc, giá sách riêng nhưng lại được dùng điện thoại, iPad thường xuyên, xem tivi có khi mấy tiếng mỗi ngày.

Trong nhà, chỗ trang trọng, dễ nhìn - tức là không gian tốt nhất, được dành cho chiếc tivi.

Nếu như ở Nhật Bản, tivi màu trở thành đồ gia dụng phổ biến trong các gia đình vào những năm 60-70 của thế kỷ trước thì ở Việt Nam, tivi đã trở thành đồ dùng không thể thiếu ở các gia đình trong khoảng hai thập kỷ trở lại đây.

Nhìn ra vĩ mô, ta sẽ thấy internet và mạng xã hội đang ngày càng phổ biến ở Việt Nam. Chỉ cần vài năm nhìn lại, ta sẽ có cảm giác bất ngờ đến sững sờ.

Tôi sinh ra ở một ngôi làng nhỏ nằm bên bờ sông Thương, cách thị xã Bắc Giang (nay là TP Bắc Giang) chưa đầy 20km. Tuy nhiên phải học hết trung học cơ sở (khoảng năm 1996),

gia đình tôi mới được dùng điện và đến khoảng năm 1999 là lần đầu tiên tôi nhìn thấy máy vi tính ở trường trung học phổ thông mình học.

Đến khi tốt nghiệp đại học và trở thành giảng viên năm 2004, lần đầu tiên tôi được chạm tay vào một chiếc điện thoại di động cũ mua lại từ một người đồng nghiệp. Đến thời điểm đó, cả xã tôi vẫn không có ai dùng internet, thậm chí còn không ai biết internet là gì.

Còn hiện tại thì sao? Internet đã trở nên phổ cập ở trong xã, thanh niên hầu hết sử dụng điện thoại di động và rất nhiều người dùng điện thoại thông minh có thể truy cập mạng 24/24. Thậm chí trong nhiều lần về quê, các cậu, các chú ruột tôi tuổi không còn trẻ nữa còn bảo “A! cậu (chú) có theo dõi cháu livestream về đọc sách đấy nhá!”. Một việc mà trước đó khoảng mười năm, ta không thể nào hình dung được!

Tuy nhiên, chúng ta đừng ảo tưởng và tự đánh lừa mình rằng cứ có internet là tự động có văn minh. Rất nhiều người dùng internet chỉ đọc và xem những thứ vô thưởng vô phạt, thậm chí “nhảm nhí”, “độc hại”. Ta cũng phải cay đắng thừa nhận rằng: trên internet, nơi người ta có thể ẩn danh khiến cảm giác trách nhiệm thấp đi, sự lan truyền của cái xấu, cái thấp kém có vẻ nhanh và rộng hơn cái hay, cái đáng suy nghĩ.

Không chỉ vậy, sự phổ cập của internet, mạng xã hội và các thiết bị kỹ thuật số như điện thoại, tivi, iPad, máy tính còn dẫn đến nhiều hệ lụy khác, trong đó có chứng nghiện game, internet,... ở trẻ em. Các nhà khoa học trên khắp thế giới bằng những nghiên cứu lâm sàng cụ thể đã cảnh báo về tác động có hại của internet và các thiết bị kỹ thuật số đối với trẻ em, nhất là trẻ dưới 6 tuổi. Đơn cử, trong cuốn sách *Cha mẹ thời đại kỹ thuật số* (Ehomebooks, 2015), tác giả Shin Yee Jin đã chứng minh bằng nghiên cứu lâm sàng rằng: internet, điện thoại có thể phá hủy nặng nề bộ não của những

chúng ta đừng ảo tưởng và tự
đánh lừa mình rằng cứ có internet
là tự động có văn minh

Nguồn: Nytimes.com

đưa trẻ và làm cho thanh thiếu niên mất đi những phản xạ, thói quen sinh hoạt, khả năng tư duy bình thường.

Việc lạm dụng internet ở trẻ em còn tất yếu dẫn đến hệ quả là trẻ bị các tật khúc xạ mắt như cận thị và mất khả năng tập trung dẫn tới học kém. Khi trong nhà có tivi, điện thoại để trẻ xem, vào internet thỏa thích không giới hạn, tất yếu hứng thú của trẻ đối với sách và đọc sách sẽ kém đi. Vì vậy, các tác giả nói trên đều khuyên nếu muốn trẻ tập trung đọc sách thì cần hạn chế thời gian trẻ sử dụng tivi, internet hoặc ít nhất phải có quy chế và phương pháp khoa học để trẻ sử dụng chúng hợp lý.

CÁCH ĐỂ BIẾN INTERNET THÀNH “TRI KỸ” CỦA VĂN HOÁ ĐỌC

Nếu biết sử dụng internet một cách thông minh, chúng có thể từ “kẻ thù không đội trời chung” trở thành “tri kỷ” của sách và việc đọc sách.

Một trong những ích lợi mà internet, mạng xã hội và thiết bị kĩ thuật số đem lại cho chúng ta là tìm kiếm và đọc sách gần như miễn phí. Cho dù không phải bất cứ thứ gì cũng được số hóa và đưa lên internet nhưng kho sách, báo miễn phí và hợp pháp trên internet vẫn thật sự khổng lồ và ngày càng phong phú.

Bằng cách đọc và viết, ta có thể mở rộng thế giới của bản thân và góp phần tích cực để tạo ra nhiều thế giới khác; làm cho thế giới mà mình ở trong đó, sống trong đó trở nên tốt đẹp hơn.

Thậm chí, chúng ta có dành cả đời chăm chỉ đọc cũng không thể nào hết được. Nếu như các bạn biết thêm một, hai ngoại ngữ để có thể đọc sách ngoại văn thì thế giới tri thức ấy còn mở rộng nữa.

Đối với tiếng Việt, các bạn có thể đọc ở một số trang web cung cấp sách báo miễn phí, hợp pháp như: trang Thư viện quốc gia Việt Nam (<http://dl.nlv.gov.vn/>), các trang cho phép mua và đọc ebook như waka (<https://waka.vn/>).

Song song đó, việc mua sách ebook có bản quyền thường cũng có chi phí rẻ hơn và có khi chỉ cần nộp một khoản phí hội viên nhỏ hàng tháng hay hàng năm, bạn có thể đọc toàn bộ số sách có trong kho. Vì vậy, việc sở hữu một máy đọc sách để đọc ebook cũng là giải pháp hay, có tính kinh tế và hiệu quả cao.

Ngoài ra, bên cạnh việc đọc, các bạn đừng bao giờ quên đi thói quen tập viết. Điều đó rất có ích cho việc rèn luyện tư duy, làm phong phú tâm hồn, tạo nên những phút giây thư giãn và đóng góp giá trị cho cộng đồng.

Đừng ngại, hãy viết hằng ngày. Khẩu hiệu của câu lạc bộ những người viết bình luận sách ở Nhật Bản:

“Đọc để mở rộng thế giới, viết để tạo ra thế giới” quả rất thích hợp trong trường hợp này. Bằng cách đọc và viết, ta có thể mở rộng thế giới của bản thân và góp phần tích cực để tạo ra nhiều thế giới khác; làm cho thế giới mà mình ở trong đó, sống trong đó trở nên tốt đẹp hơn. Sức mạnh của tiếng nói, của ngôn từ rất kì diệu. Một lời nói, một bài viết của các bạn có khi thay đổi số phận một con người, trở thành niềm vui của chục người, trăm người thậm chí cả vạn người.

Ngoài ra, internet và mạng xã hội cũng là công cụ tuyệt vời để kết nối những người yêu đọc sách và tham gia phong trào khuyến đọc. Trong hoàn cảnh Việt Nam, khi đọc sách chưa trở thành sinh hoạt đời thường phổ biến của đa số người dân, khuyến đọc để xây dựng và phát triển văn hóa đọc rộng khắp trong quốc dân là vô cùng quan trọng.

KHUYẾN ĐỌC LÀ CON ĐƯỜNG CẦN THIẾT...

Khuyến đọc là một cách để tiếp nối khát vọng, ước mơ của các bậc tiền bối thiết tha với tiền đồ, tương lai, số phận dân tộc như: Nguyễn Trãi, Phan Bội Châu, Huỳnh Thúc Kháng, Nguyễn Văn Vĩnh, Phan Châu Trinh... Khuyến đọc cũng chính là khuyến học theo đúng tinh thần của cụ Phan Châu Trinh nêu ra trong một bài xã thuyết (xã luận) đăng trên tờ “*Đảng Cổ tùng báo*” năm 1907, mà cụ Huỳnh Thúc Kháng nhớ được bản chữ Hán và cho dịch, đăng lại trên báo Tiếng Dân số 613, ngày 9/8/1933: “Đồng bào ta, người nước ta, ai mà ham mến tự do, tôi xin có một vật rất quý báu tặng cho đồng bào, là “Chi bằng Học”.

Từ đọc sách tới khuyến đọc cũng chính là con đường đưa đến hoàn thiện bản thân. Sẽ rất tuyệt vời nếu như bạn đặt chân lên con đường đó. Khi đó, bạn sẽ có cơ hội khám phá vẻ đẹp của thế giới, vẻ đẹp cuộc sống bình thường mà có thể trước đó bạn chưa nhận ra hoặc thấy nó quá nhàm chán. Bạn cũng có thể tìm thấy những động lực mạnh mẽ dù hiện thực đầy nghiệt ngã. Ta hãy cùng bắt tay nhau để làm điều gì đó cho phong trào đọc sách, khuyến đọc ở Việt Nam.

Đây là viễn cảnh người dân đọc sách như tiến hành một sinh hoạt đời thường, giống như hai câu thơ của phong trào “*Đông Kinh nghĩa thực*” khi xưa đã vẽ ra:

Nguồn: Architecturaldigest.com

*“Buổi đọc sách người đông như hội
Kỳ bình văn khách tới như mưa”.*

Từ sự cố gắng, nỗ lực của bản thân và kết nối, hợp tác với những người có chung sở thích, mối quan tâm đối với sách, có tinh thần cống hiến cho xã hội thông qua hoạt động khuyến đọc, các bạn có thể tiến hành những hoạt động cụ thể để khuyến đọc như: thành lập các câu lạc bộ đọc sách, mở tủ sách, thư viện gia đình hoặc nơi mình sinh sống và khuyến khích trẻ em, thanh niên, người lớn tham gia.

Hãy tiến hành vận động bắt đầu từ chính bạn bè thân thiết, người thân gia đình, họ hàng, đồng nghiệp ở cơ quan/công ty tham gia đọc sách và khuyến đọc. Một thành hai, hai thành ba, ba thành bốn... Bằng cách lan truyền dần dần, từng bước, từng bước như vậy, cộng đồng đọc sách, cộng

đồng truy cầu chân lý, tôn trọng tri thức và giá trị tinh thần sẽ không ngừng mở rộng. Đây là con đường xây dựng đất nước văn minh hòa bình và vững chắc.

“Internet lần đầu tiên xuất hiện với tư cách là một mạng lưới kết nối các máy tính với nhau năm 1989. Từ đó đến nay, Internet đã phát triển vượt bậc, thúc đẩy nhân loại đến gần nhau hơn. Bên cạnh một số tác hại tiêu cực, Internet đã mang lại rất nhiều lợi ích cho người sử dụng, trong đó có việc thúc đẩy văn hóa đọc mà bài viết đã đề cập”.
